

NEVETSIALAISET

Neven ajankohtaiset

Kristian Gullsten

24.10.2024

Luottamuksellinen

NEVE

Neve-konserni

- Rovaniemin kaupungin omistama yhtiö
- Noin 135 työntekijää eri liiketoiminnoissa
- **Palveluihin kuuluvat muun muassa**
  - Sähkönsiirto
  - Vesihuolto
  - Sähkön- ja kaukolämmöntuotanto, kaukolämmön palvelut sekä myynti
  - Tietoliikennepalvelut
  - Sähköisen liikenteen palvelut
  - Digitaaliset palvelut
  - Kiertotalouden tuotteet

Vastuullista liiketoimintaa

Energiantuotanto

750 GWh

Poltto- ja raaka-aineet

75 %

Uusiutuvat energialähteet

~95 %

Lämmön- ja sähköntuotannon hyötysuhde

15

Voimalaitosta ja lämpökeskusta

Kaukolämpö

2 881

Asiakkaita

302 km

Verkkoa

532,5 GWh

Lämmönmyynti

98,8 M€

Jälleenhankinta-arvo

Sähkö

30 010

Asiakasta

1 711 km

Verkkoa

364,6 GWh

Sähkönsiirto

121,1 M€

Jälleenhankinta-arvo

Valokuitu

+4000

Yhteyspalveluasiakasta

+4200

KaapeliTV-asiakasta

29 000

Online-palvelun asiakasta

1 711 km

Verkkoa

Vesi

16 046

Asiakasta

3000 km

Talous-, jäte- ja hulevesiverkosta

3,3 Mm³

Puhdasta vettä vuodessa

3,7 Mm³

Jätevettä vuodessa

Kriittisen infran vesilaitoksiin murtaudutaan nyt ympäri Suomea: kokosimme iskut kartalle

Kriittiseen infraan liittyy uhkia

Tämä tiedetään viimeaikaisesta vesilaitosmurtojen sarjasta

Turvallisuus | Huoltovarmuuskeskuksen asiantuntijan mukaan Venäjän osallisuutta murtoihin ei voida sulkea pois.

Eri puolilla Suomea on tapahtunut viime aikoina murtoja tai murtojen yrityksiä vesihuoltolaitoksiin. Keskeillä kuvassa murren kolteeksi joutunut Tesoman vesitorni Tampereella. Kuva: Timo Marttila

Kuuntele juttu

Heta Ylitie HS
30.6. 12:50

Murrot kriittiseen infraan

Varsinkin vesihuoltolaitoksiin on kohdistunut murtoja

Koonnut: Onni Kalin / HS, grafiikka: Minttu Linjala / HS, © Mapcreator.io / © Here
Lähteet: poliisi, Krp, kaupunkien tiedotteet

Pohjois-Suomessa harjoitellaan tänään alueellisen sähköjakelun häiriön varalta

Milla Sallinen 24.09.2024 08:30 Päivitetty: 08:30 ROVANIEMEN KAUPUNKI

Harjoituksessa osallistujat ratkoivat kuvitteellista sähköjakelun häiriötilannetta. KUVA: JUSSI VÄÄTÄINEN

Pohjois-Suomessa harjoitellaan tiistaina alueellisten sähkökatkojen varalta. Huoltovarmuuskeskuksen ja energiahuollon Pohjois-Suomen aluetoimikunnan järjestämään POIKKI24-harjoitukseen osallistuu useita kymmeniä alueen toimijoita.

Neve:n verkkojohtaja ja aluetoimikunnan puheenjohtaja **Joni Hemmilän** mukaan harjoittelu auttaa ehkäisemään katkoja ja minimoimaan niiden aiheuttamat vahingot sekä toipumaan niistä nopeammin.

Mihin suuntaan Pohjois-Suomi on menossa?
Kerro mielipiteesi ja voita S-ryhmän lahjakortti.

VASTAA KYSELYYN

KALEVAMEDIA

Metsäkeskustelu on aktiivista

20.9.2024

Talvi lähestyy, mutta puupula hankaloittaa kotien lämmittämistä Inarissa: ”Joku sovinto on löydettävä”

MT Metsä | Metsänhoito 06:00 **TILAAJALLE**

18.9.2024

Metsät

Uusi tapaus: energiayhtiö polttaa 20-vuotiaista Lapin ikimetsää lämmöksi – Stora Ensokaan ei uskaltanut hakata

18.9.

12.6.2024

Metsät

Ministerit vahvistivat tiukat kriteerit: Etelä-Suomesta ei juuri löydy suojeltavaa vanhaa metsää

Ministerit kertoivat lisäksi suojelevansa yhteensä 31 000 hehtaaria valtion vanhaa metsää, josta suuri osa on jo nyt talouskäytön eli hakkuiden ulkopuolella.

20.9.2024

PÄÄKIRJOITUS METSIENSUOJELU

LAPIN KANSA

Vanhojen metsien kriteeristö tarjoaa ratkaisun Inarin yhteismetsää pitkään piinanneeseen ongelmaan – pelkona on, ettei ratkaisu kelpaa kaikille

19.09.2024 17:00 4

20.9.2024

Energiaturpeen kriisi syvenee – varastot ehtyvät ja rankkasateet sabotoivat nostotyön, katso video

MT Metsä | Energia 09:27 **TILAAJALLE**

19.9.2024

16.9.2024

Inarissa kaivataan oikeudenmukaisia suojelukorvauksia

• Vanhan metsän kriteerien määrittelyn toivotaan helpottavan puukaupan pättötilannetta Ylä-Lapissa. Hakkuut ovat niin pienimuotoisia, että niistä saatava puu ei riitä turvaamaan paikallista kaukoliämmin tuotantoa.

• Inarin yhteiset metsänomistajat toivovat, että vanhojen metsien suojelun kriteerit saatetaan päällyttyä. Kriteerit on luotu metsän määrittämistä varten metsänomistajien toimesta.

• Ylä-Lapissa, jossa on metsien kiertö ja suojelun kannalta tällä hetkellä paljon tulkinnanvaraisia alueita. Olemme aika pitkään olleet tiimissä, joihin kuuluvat Inarin ja Lapin metsänomistajat.

• Elin- ja metsäministeriön kriteerit on luotu metsänomistajien toimesta. Kriteerit on ollut sen jälkeen luonnontieteellisesti edustavaa näkökulmaa.

METSÄHOITAJIEN tavoitteena saada myös oikeudelliset korvaukset alusta, joka liittyy suojelun talouskäytön ulkopuolelle. – Kukaan hakkuu on enempää, niin monet suojelun kriteerit ovat vanhojen metsien kriteerit, Kyö kertoo.

• Inarin yhteiset metsänomistajat toivovat, että vanhojen metsien suojelun kriteerit saatetaan päällyttyä. Kriteerit on luotu metsänomistajien toimesta. Kriteerit on ollut sen jälkeen luonnontieteellisesti edustavaa näkökulmaa. – Olemme aika pitkään olleet tiimissä, joihin kuuluvat Inarin ja Lapin metsänomistajat.

19.9.2024

Ympäristöministeri Mykkäselältä ei herunut kädenojennusta metsänomistajille: Suojelua pitää tehdä ”metsänhoidon keinoin”

Tällä hetkellä selvitetään, voiko hakkuus suunnitelmalla tehtäessä saada aiempaa selkeämmin tietoa alueen uhanalaisista lajeista, kertoo ympäristöministeri Kai Mykkänen.

19.9.2024

Luontokato | UPM ja yksityinen metsänomistaja suojelivat osuutensa kuukelimitestä, mutta sitten paikalle saapuivat Stora Enson hakkuut

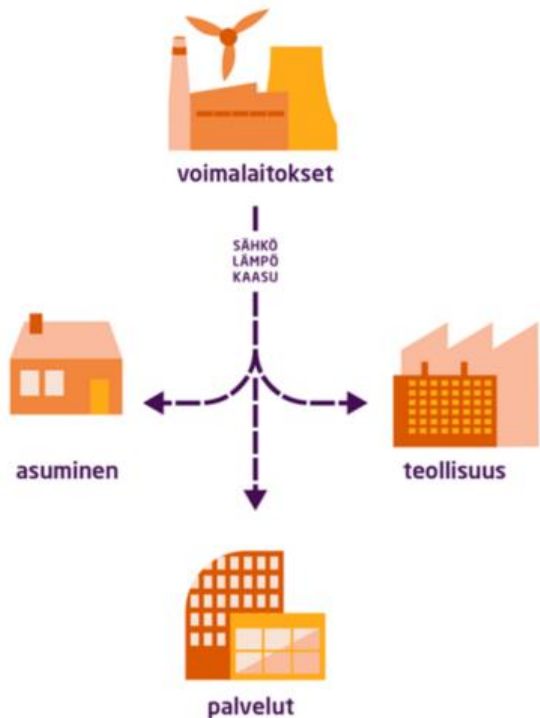
Tulevaisuuden energiajärjestelmä?

NEVE

Järjestelmän muuttuminen

Perinteinen energiajärjestelmä

Älykäs ja joustava energiajärjestelmä

Energiatulevaisuus tarvitsee tekijänsä

Mistä koostuu energiamurroksen Euroopan mestaruusjoukkue?

Ainakin asentajista, tuotekehittäjistä, digitaajista, teknisistä myyjistä, asiakaspalvelijoista, ydinfysikoista ja poikkiteollisista moniosaajista.

He kehittävät ja ottavat käyttöön jatkuvasti uusia yhteiskuntaa, energiankäyttäjää ja ympäristöä hyödyttäviä ratkaisuja. Erityisen arvokkaita taitoja valoisian energiatulevaisuuden rakentamisessa ovat:

Oppimiskyky, vuorovaikutus ja ongelmanratkaisu

Kyberturvallisuus

Projektijohtaminen

Luonnontieteet ja matematiikka

Asiakaspalvelu ja myynti

Ympäristövastuu ja kestävä kehitys

Digitalisaatio ja data-analytiikka

100 000 henkilöä

Energiatalouden mahdollinen työllistävyytsvaikutus

60 000 henkilöä

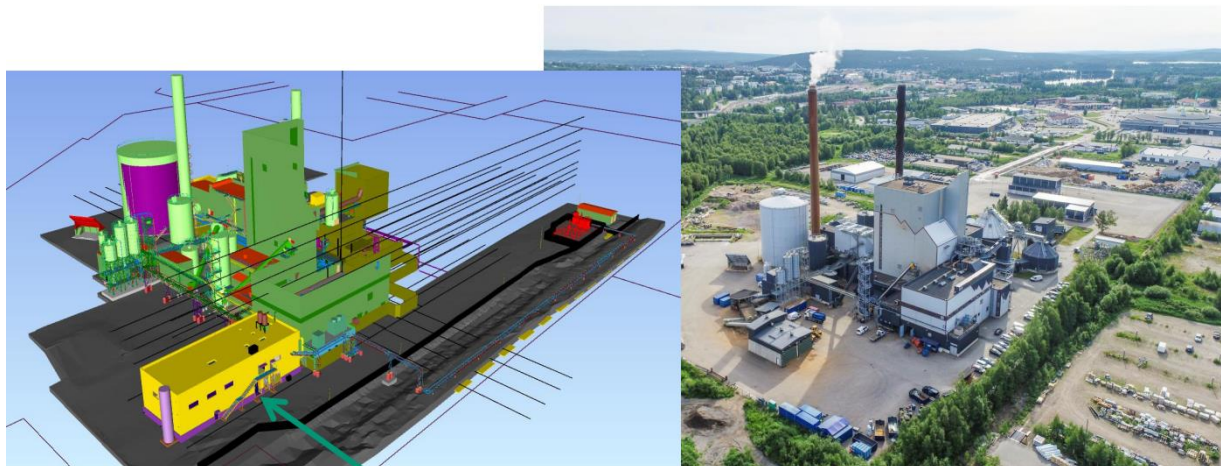
Energiatalouden mahdollinen työllistävyytsvaikutus

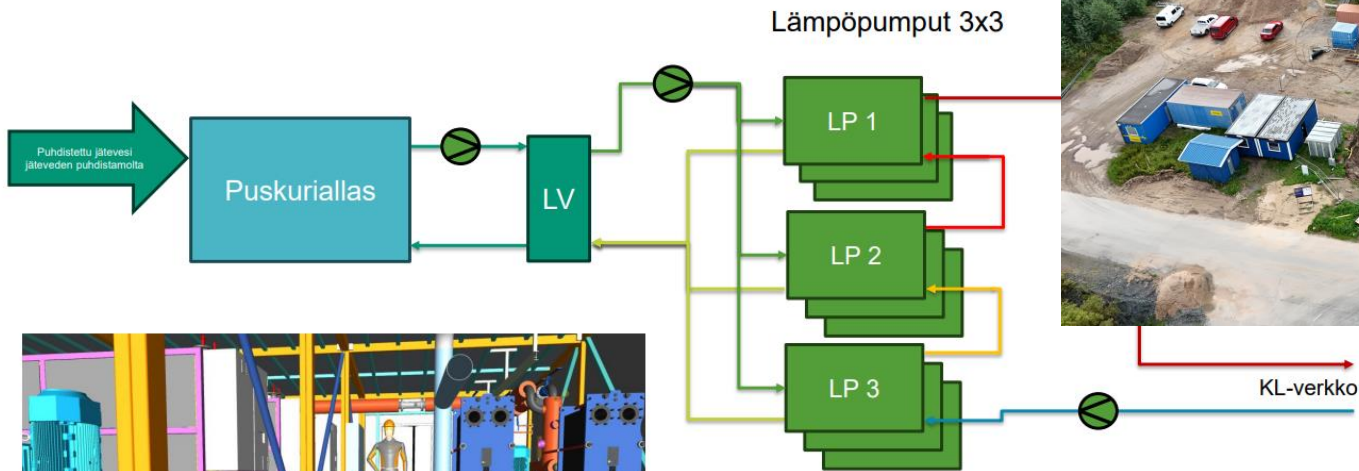
Investoinneilla parannetaan huoltovarmuutta

Sähkökattilaitos

- Teho käyttöönotossa: 35 MW
- Valmistaja; Parat Halvorsen AS, Norja
- Teho kun sähkönsiirto valmis 60 MW, 2027
- Tuotantomäärä noin 10-20 %

Jäteveden lämmöntalteenottolaitos

- **Toimittaja: Calefa Oy, Hollola**
- **Teho: 5,8 MW, 9 pumppua**
- **Tuotantomäärä arvio: n. 6-8 % tot.**
- **Käyttöönotto: 5/2025**

NEVE

NEVE

Rovaniemen KL-verkko

KPA		Öljykattilat	
Laitos	MW	MW	Laitos
1NP	40	40	3NP
2NP	90	4,9	4NP
SK-pesuri	28	47	5NP
10NP	0,5	4	11NP
11NP	3,5	40	12NP
		24	17NP
Summa	162	159,9	

Ounasvaaran Uusi Lämpölaitos

- Aurora lämpö Oy omistaa
- Neve Oy operoi
- 3NP: 2x 7,2 MW (Korsteeni)
2x 12,8 MW uudet
- 4NP: 4,9 MW siirrettävä LK
- 71NP: 80 kW Aurinkovoimala
- Käyttöönotto: 5/2024

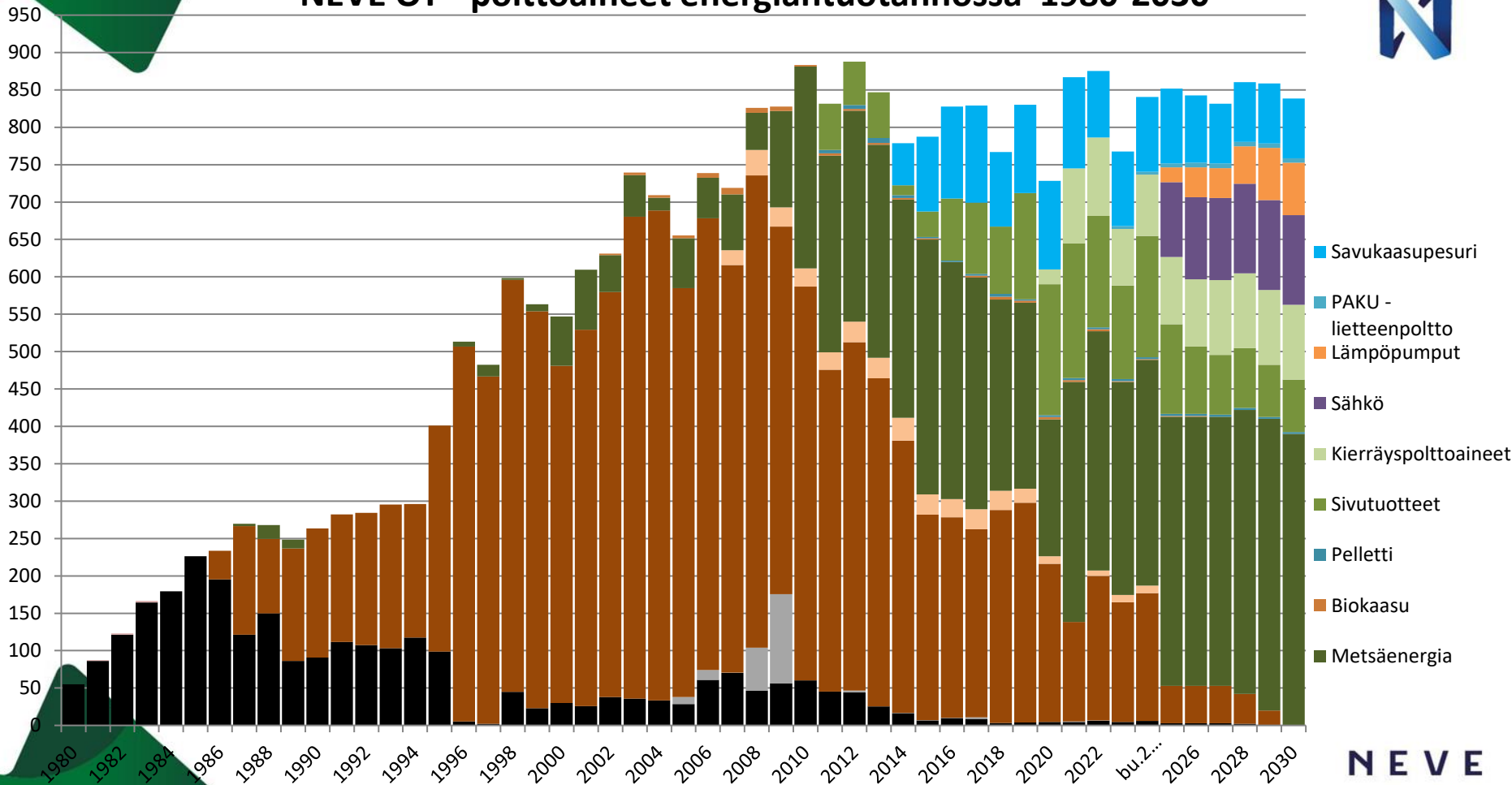
Vesihuollon investointeja

NEVE OY - polttoaineet energiantuotannossa 1980-2030

GWh/a

Kiitos!

Lapin alueen vesihuollon toimintavarmuuden parantaminen - hanke

3/2024-8/2025

Vesi

16 046

Asiakasta

3000 km

Talous-, jäte- ja
hulevesiverkostoa

3,3 Mm³

Puhdasta vettä
vuodessa

4,9 Mm³

Jätevettä vuodessa

Talousvettä pumpataan noin 70 vedenottamosta ympäri Rovaniemeä

Kaikki tuotettu vesi on pohjavettä. Veden laatu on arvioitu Rovaniemellä kuntien välisessä vertailussa korkealle (1. 2. ja 5. sija)

Vedenjakelualueita on 29 kpl. Kaupungin koko on laaja.

Jätevesi käsitellään Rovaniemellä 12 jätevedenpuhdistamolla

Alakorkalon jätevedenpuhdistamolla käsitellään noin 57 000 asukkaan jätevedet.

Rovaniemellä haitta-aineiden kierre katkaistaan ja ravinteet sekä lämpö otetaan talteen lietteenpolttolaitoksella.

**HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE**

Liiketoiminta-alue

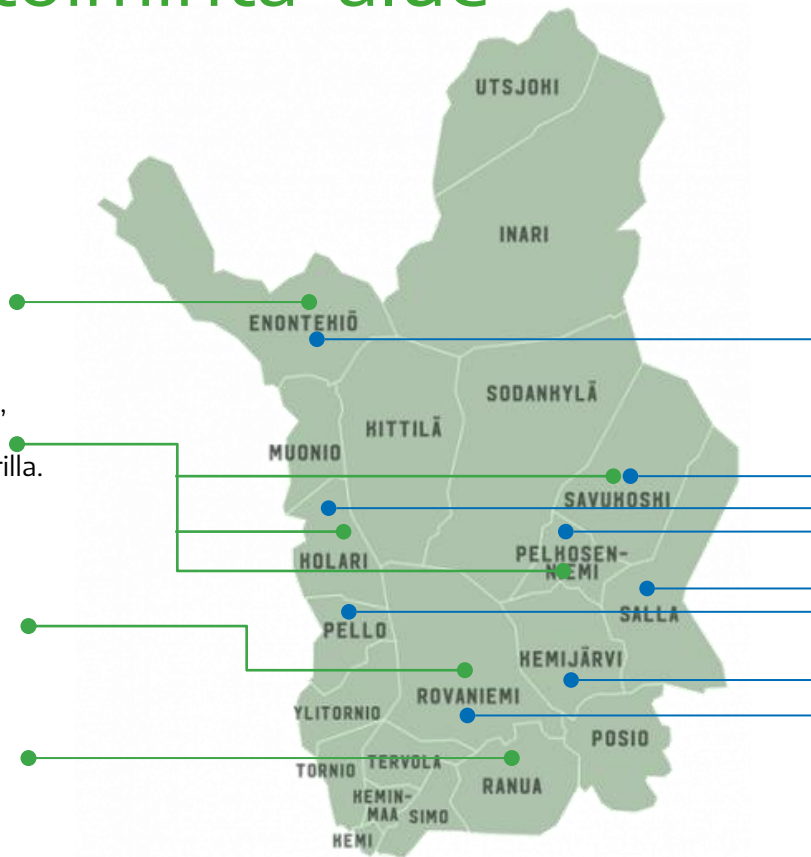

Sähkösiirtoliiketoimintaa Enontekiön kunnan alueella.

Kaukolämpötoimintaa Kolarissa, Ylläsjärvellä sekä Savukoskella, Pelkosenniellä ja Pyhänturilla.

Yhtiön pääasiallisena toimialueena Rovaniemen kaupunki.

Ranuan Bioenergia Oy:n turpeen tuotantoalue sijaitsee Ranualla.

**Vesiliiketoimintaan
liittyviä palveluita
Pelkosenniellä ja
Sallassa
Yhteistyötä
Kemijärven ja
Tervolan kanssa**

Tietoliikennetoimintaa usean kunnan alueella Lapissa. Lisäksi yhteyksiä eri puolelle Suomea operaattoriverkossa (asiakkaiden konesaliyhteyksiä jne.)

Hankkeen tausta

- Lappi 21 kunnan alueella n. **135 vesihuoltotoimijaa**, joista
  - 4 toimittaa vesihuollon yli 30 000 asukkaalle
  - 5 toimittaa 5 000 – 30 000 asukkaalle
  - 14 toimittaa 500-5 000 asukkaalle
  - 112 toimittaa alle 500 asukkaalle
- Lapin alueella yli 60 000 km vesijohtoverkoston ja yli 35 000 km viemäriverkoston
- Lapin, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueella lähes 300 vesihuoltolaitosta/vesihuolto-osuuskuntaa, jotka toimittaa vettä alle 5 000 asukkaalle.
- Haasteena laitosten pienet koot, pitkät etäisyydet, pula osaajista ja resursseista
- **Vesihuolto on merkittävä osa yhteiskunnan kriittistä infraa ja välttämättömyyspalveluja, joiden on toimittava luotettavasti ja häiriöttömästi kaikissa olosuhteissa**

- Maa- ja metsätalousministeriön ja Etelä-Savon ELY-keskuksen rahoittama hanke
  - Hankkeen kustannusarvio on **135 000 euroa**
    - Maa- ja metsätalousministeriö (rahoittaja) ja Etelä-Savon ELY-keskus (rahoituksen myöntäjä) rahoittavat hanketta **75 %**
    - Neve rahoitusosuus **25 %**
    - Hankkeen rahoitus on osa Maa- ja metsätalousministeriön ja Etelä-Savon ELY-keskuksen myöntämiä määrärahoja vesihuollon toimintavarmuuden ja kyberturvallisuuden parantamiseksi. Määrärahoja myönnettiin yhteensä 2,23 miljoonaa euroa 51 eri hankkeelle ympäri Suomea. Määräraha on osa laajempaa kokonaisuutta, jolla varmistetaan kriittisen infrastruktuurin toiminta muuttuneessa turvallisuusympäristössä
- Toteutetaan yhteistyössä 11 lappilaisen vesilaitoksen ja kunnan kanssa
  - Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy, Keminmaan Energia ja Vesi Oy, Muonion kunnan vesilaitos, Ranuan Infra Oy, Sallan aluelämpö Oy, Savukosken kunta, Simon Vesihuolto Oy, Tornion Vesi Oy, Tervolan Energia ja Vesi Oy, Kaukosen vesihuolto-osuuskunta sekä Kelloselän alueen vesiosuuskunta
- Hanke toteutetaan osittain ostopalveluina AFRY Finland Oy:ltä

Hankkeen tavoitteet

- Lapin alueen vesihuollon toimintavarmuuden, turvallisuuden, kyberturvallisuuden ja varautumisen parantaminen
- Lisäksi selvitetään ja kehitetään Lapin vesihuoltolaitosten alueellista yhteistyötä sekä mahdollisia laitosten välisiä yhdistymisiä
- Saadaan taustatietoa esimerkiksi mahdollisia jatkokeskusteluita ja palveluiden tarjontaa varten

Aikataulu

1. vaihe 3-11/24

Lähtöaineiston keruu
ja haastattelut

Kysely

1. ohry

1. työpaja

Haastattelut

Aineiston analysointi
ja raportointi

2. vaihe 9/24-2/25

Alueellinen
varautumissuunnittelu

2. ohry

2. Työpaja

Haastattelut

Aineiston analysointi
ja raportointi

3. vaihe 2-6/25

Etävalvonnan kehitys

3. ohry

3. työpaja

Aineiston analysointi
ja raportointi

5-8/25

**Loppukokous ja
hankeraportointi**

Seminaari

Seuraavana

- 1. työpaja 14.11.2024 – Lapin alueen vesihuollon nykytila, haasteet ja kehityskohteet
- 2. työpaja 26.11.2024 – Alueellinen varautumissuunnittelu ja yhteistyön mahdollisuudet
- 2024 Laitosten haastattelut kyselyaineistojen ja työpajojen pohjalta

Lähtötietokysely

Toukokuu-syyskuu 2024

Kysely

- Hankkeen lähtötietokysely auki 23.5-30.9
- Lähtötietokyselyssä kartoitettiin mm.
  - laitosten resursseja
  - omaisuuden hallinnan nykytilaa ja tulevaisuuden tarpeita
  - vahvuuksia ja haasteita
  - varautumisen tasoa
  - muutosvoimia
  - laitosten välistä yhteistyötä
  - palvelujen tarpeita ja tarjontaa
- **Kysely lähetty 65 taholle vastauksia saatiin 22**, vastauksia etenkin vesiosuuskunnilta

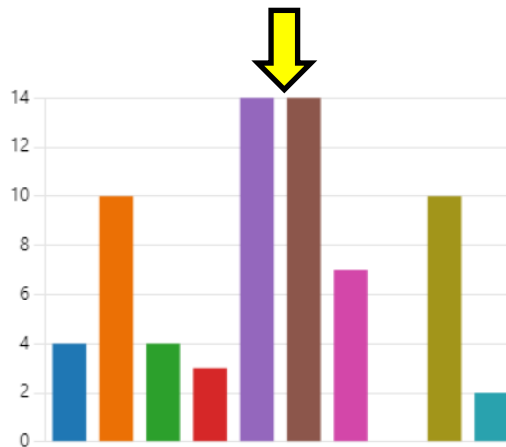
Odottavissa olevat merkittävät haasteet tulevaisuudessa

24. HAASTEET: Valitse seuraavista vaihtoehtoista ne, joissa edustamallasi vesihuoltotoimijalla on mielestäsi odotettavissa omassa toiminnassaan merkittäviä haasteita tulevaisuudessa (n. 2025-2034).

[More Details](#)

- Talousveden tuotannon turvallis... 4
- Talousveden jakelun turvallisuus... 10
- Jätevesiviemärin toimintavarmu... 4
- Jäteveden käsittely (mm. lupae... 3
- Talouden tasapaino 14
- Henkilöresurssien riittävyys, ope... 14
- Varautuminen ja huoltovarmuus 7
- Vuorovaikutus omistajaohjaukse... 0
- Muuttuva lainsäädäntö ja lainsä... 10
- Other 2

Varautuminen

18. OMAN LAITOKSEN VARAUTUMINEN: Valitse sopivin vaihtoehto, miten edustamasi vesihuoltot varautunut seuraaviin asioihin

[More Details](#)

■ hyvin ■ melko hyvin ■ keskinkertaisesti ■ melko huonosti ■ erittäin huonosti ■ en osaa sanoa

Kriittisten palveluiden, materiaalien (esim. kemikaalit, varaosat) ja henkilöresurssien varmistaminen...

Taloudellinen varautuminen: Onko taloudellisesti varauduttu häiriötilanteisiin, onko varautumiseen...

Varavedenjakelun ja varavoiman järjestäminen

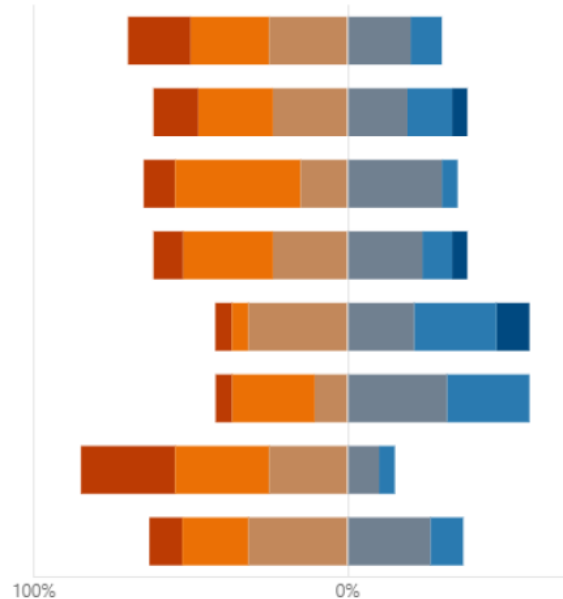
Miten sopimuksin ja yhteistyöllä on varauduttu häiriötilanteisiin – varautumiseen liittyvät hankinnat ...

Kyberriskeihin varautuminen (suunnitelmat, osaaminen, resurssit, organisointi)

Varautumissuunnitelmat/harjoittelu

Tiedottaminen (julkiset kanavat / tekstiviestitiedottaminen)

Turvallisuus (alueturvallisuus, kulunvalvonta, tietoturva)

+ Tiedottaminen (julkiset kanavat/tekstiviesti)

+ Kriittisten palveluiden, materiaalien ja henkilöresurssien varmistaminen

- Kyberriskeihin varautuminen

- Varautumissuunnitelmat/harjoittelu

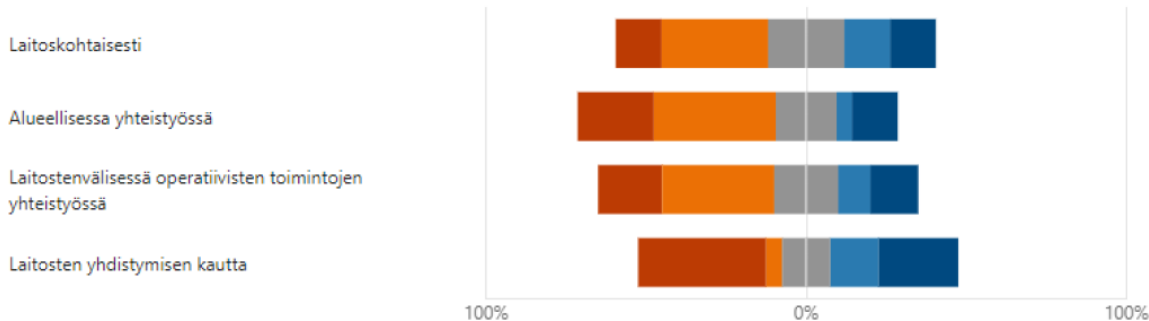
Halukkuus operointipalvelutoiminnan hyödyntämiseen omien resurssien tueksi

28. YHTEISTYÖ: Arvioi vesihuoltotoimijan halukkuutta operointipalvelutoiminnan hyödyntämiseen omien resurssien tukemiseksi

[More Details](#)

■ Kiinnostaa paljon ■ Kiinnostaa jonkin verran ■ En osaa sanoa ■ Ei juurikaan kiinnosta ■ Ei kiinnosta ollenkaan

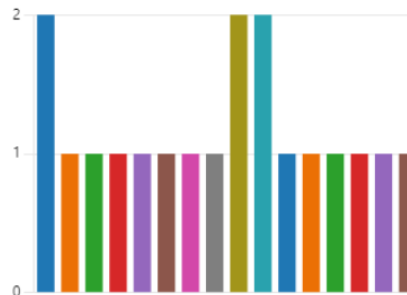
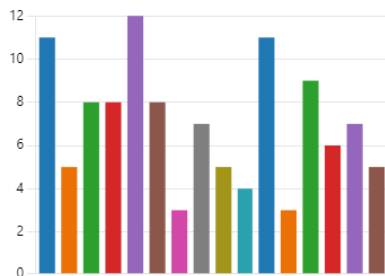
31. Mitä seuraavista operointipalveluista edustamasi vesihuoltotoimija olisi valmis/kiinnostunut tarjoamaan

30. Mitä seuraavista operointipalveluista edustamasi vesihuoltotoimija olisi valmis hankkimaan omien resurssiensa tukemiseksi:

[More Details](#)

-   Vedenottamoiden, jätevedenpuhdistamoiden ja verkostojen käyttöä ja kunnossapitoa 11
- Rakennuttamista tai rakentamista 5
- Alueellista varautumista ja vesihuoltotoimijain keskinäistä yhteistyötä 8
- Materiaalista varautumista, varustamista ja kunnossapitoa 8
- Desinfiointipalvelu 12
- Automaatiojärjestelmiä ja etävalvontaa 8
- Vesimittarointia, laskutuspalvelua 3
- Taloushallintoa, kirjanpitoa, henkilöstön ja koulutusta 7
- Neuvonta- ja asiakaspalvelua 5
- Lietteenkäsittelyä 4
- Näytteenottoa ja näytteenoton koordinaatiota 11
- Omaisuudenhallintaa mukaan lukien kiinteistöjen ja kaluston hallintaa 3
- Häiriötilanteisiin varautumisen palveluita 9
- Automaation kyberturvallisuuden varmistamista 6
- Laitosten oman henkilöstön palveluita 7
- Sopimukset ja kilpailutus 5

vedenottamoiden, jätevedenpuhdistamoiden ja verkostojen käyttöä ja kunnossapitoa

Eniten kiinnostusta hankkia

- käyttö/kupipalveluita
- desinfiointipalvelua
- näytteenotto/näytteenoton koordinaatiopalvelua
- häiriötilanteisiin varautumisen palveluita

Yhteenvedo kyselystä

- Vesihuoltotoimijoiden henkilöstön **ikäjakauma** yleisesti n. 40-60 vuotta
- Verkostotietojen hallinta yleisintä paperilla/muistissa
- Digitaalisen tiedon ja digitaalisten ratkaisujen nykytasossa monessa vastauksessa huonoa
- Eniten onnistumisia talousveden tuotannon turvallisuudessa
- Eniten haasteita **henkilöstöressurssien riittävydessä**
- Tulevaisuuden haasteissa nähdään **talouden tasapaino, henkilöstöressurssien riittävyys sekä talousveden jakelun turvallisuus**
- Varautumisessa suurimpia huolia ovat **kyberriskeihin varautuminen sekä varautumissuunnitelmat ja harjoittelu**
- **Yhteistyötä laitosten välillä ei juurikaan ole** ylikunnallisen jätevesiyhteistyön ja saneeraussuunnittelun suhteen.
- **Yhteistyö kuitenkin kiinnostaa**

Kiitos

NEVE

Lapin alueen vesihuollon toimintavarmuuden parantaminen - hanke

3/2024-8/2025

Vesi

16 046

Asiakasta

3000 km

Talous-, jäte- ja
hulevesiverkostoa

3,3 Mm³

Puhdasta vettä
vuodessa

4,9 Mm³

Jätevettä vuodessa

Talousvettä pumpataan noin 70 vedenottamosta ympäri Rovaniemeä

Kaikki tuotettu vesi on pohjavettä. Veden laatu on arvioitu Rovaniemellä kuntien välisessä vertailussa korkealle (1. 2. ja 5. sija)

Vedenjakelualueita on 29 kpl. Kaupungin koko on laaja.

Jätevesi käsitellään Rovaniemellä 12 jätevedenpuhdistamolla

Alakorkalon jätevedenpuhdistamolla käsitellään noin 57 000 asukkaan jätevedet.

Rovaniemellä haitta-aineiden kierre katkaistaan ja ravinteet sekä lämpö otetaan talteen lietteenpolttolaitoksella.

**HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE**

Liiketoiminta-alue

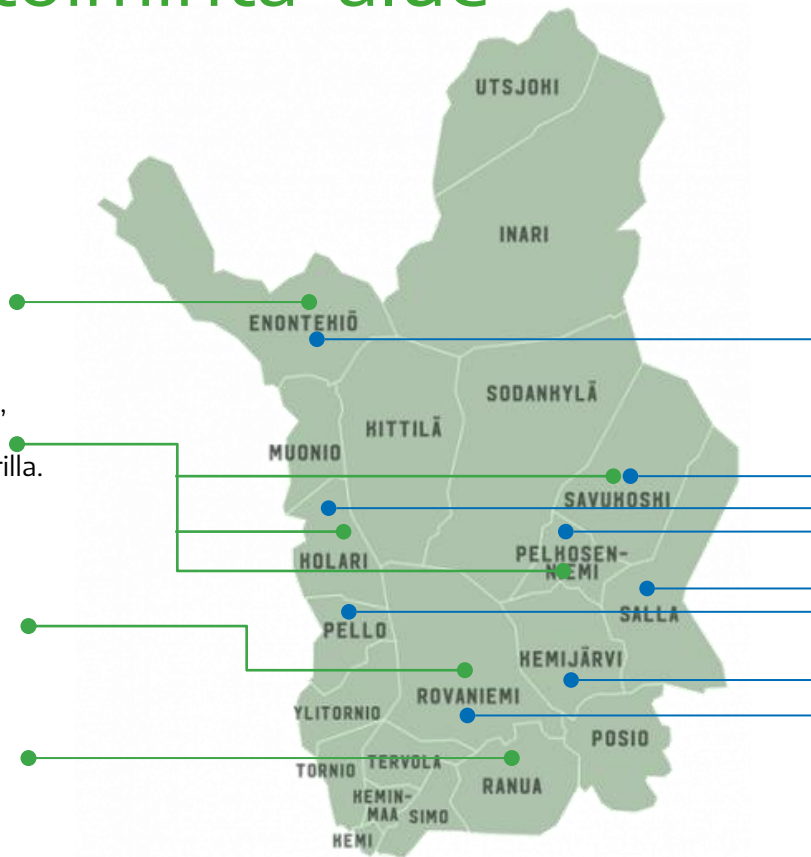

Sähkösiirtoliiketoimintaa Enontekiön kunnan alueella.

Kaukolämpötoimintaa Kolarissa, Ylläsjärvellä sekä Savukoskella, Pelkosenniellä ja Pyhänturilla.

Yhtiön pääasiallisena toimialueena Rovaniemen kaupunki.

Ranuan Bioenergia Oy:n turpeen tuotantoalue sijaitsee Ranualla.

Vesiliiketoimintaan liittyviä palveluita Pelkosenniellä ja Sallassa Yhteistyötä Kemijärven ja Tervolan kanssa

Tietoliikennetoimintaa usean kunnan alueella Lapissa. Lisäksi yhteyksiä eri puolelle Suomea operaattoriverkossa (asiakkaiden konesaliyhteyksiä jne.)

Hankkeen tausta

- Lappi 21 kunnan alueella n. **135 vesihuoltotoimijaa**, joista
  - 4 toimittaa vesihuollon yli 30 000 asukkaalle
  - 5 toimittaa 5 000 – 30 000 asukkaalle
  - 14 toimittaa 500-5 000 asukkaalle
  - 112 toimittaa alle 500 asukkaalle
- Lapin alueella yli 60 000 km vesijohtoverkoston ja yli 35 000 km viemäriverkoston
- Lapin, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueella lähes 300 vesihuoltolaitosta/vesihuolto-osuuskuntaa, jotka toimittaa vettä alle 5 000 asukkaalle.
- Haasteena laitosten pienet koot, pitkät etäisyydet, pula osaajista ja resursseista
- **Vesihuolto on merkittävä osa yhteiskunnan kriittistä infraa ja välttämättömyyspalveluja, joiden on toimittava luotettavasti ja häiriöttömästi kaikissa olosuhteissa**

- Maa- ja metsätalousministeriön ja Etelä-Savon ELY-keskuksen rahoittama hanke
  - Hankkeen kustannusarvio on **135 000 euroa**
    - Maa- ja metsätalousministeriö (rahoittaja) ja Etelä-Savon ELY-keskus (rahoituksen myöntäjä) rahoittavat hanketta **75 %**
    - Neve rahoitusosuus **25 %**
    - Hankkeen rahoitus on osa Maa- ja metsätalousministeriön ja Etelä-Savon ELY-keskuksen myöntämiä määrärahoja vesihuollon toimintavarmuuden ja kyberturvallisuuden parantamiseksi. Määrärahoja myönnettiin yhteensä 2,23 miljoonaa euroa 51 eri hankkeelle ympäri Suomea. Määräraha on osa laajempaa kokonaisuutta, jolla varmistetaan kriittisen infrastruktuurin toiminta muuttuneessa turvallisuusympäristössä
- Toteutetaan yhteistyössä 11 lappilaisen vesilaitoksen ja kunnan kanssa
  - Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy, Keminmaan Energia ja Vesi Oy, Muonion kunnan vesilaitos, Ranuan Infra Oy, Sallan aluelämpö Oy, Savukosken kunta, Simon Vesihuolto Oy, Tornion Vesi Oy, Tervolan Energia ja Vesi Oy, Kaukosen vesihuolto-osuuskunta sekä Kelloselän alueen vesiosuuskunta
- Hanke toteutetaan osittain ostopalveluina AFRY Finland Oy:ltä

Hankkeen tavoitteet

- Lapin alueen vesihuollon toimintavarmuuden, turvallisuuden, kyberturvallisuuden ja varautumisen parantaminen
- Lisäksi selvitetään ja kehitetään Lapin vesihuoltolaitosten alueellista yhteistyötä sekä mahdollisia laitosten välisiä yhdistymisiä
- Saadaan taustatietoa esimerkiksi mahdollisia jatkokeskusteluita ja palveluiden tarjontaa varten

Aikataulu

1. vaihe 3-11/24

Lähtöaineiston keruu
ja haastattelut

Kysely

1. ohry

1. työpaja

Haastattelut

Aineiston analysointi
ja raportointi

2. vaihe 9/24-2/25

Alueellinen
varautumissuunnittelu

2. ohry

2. Työpaja

Haastattelut

Aineiston analysointi
ja raportointi

3. vaihe 2-6/25

Etävalvonnan kehitys

3. ohry

3. työpaja

Aineiston analysointi
ja raportointi

5-8/25

**Loppukokous ja
hankeraportointi**

Seminaari

Seuraavana

- 1. työpaja 14.11.2024 – Lapin alueen vesihuollon nykytila, haasteet ja kehityskohteet
- 2. työpaja 26.11.2024 – Alueellinen varautumissuunnittelu ja yhteistyön mahdollisuudet
- 2024 Laitosten haastattelut kyselyaineistojen ja työpajojen pohjalta

Lähtötietokysely

Toukokuu-syyskuu 2024

Kysely

- Hankkeen lähtötietokysely auki 23.5-30.9
- Lähtötietokyselyssä kartoitettiin mm.
  - laitosten resursseja
  - omaisuuden hallinnan nykytilaa ja tulevaisuuden tarpeita
  - vahvuuksia ja haasteita
  - varautumisen tasoa
  - muutosvoimia
  - laitosten välistä yhteistyötä
  - palvelujen tarpeita ja tarjontaa
- **Kysely lähetty 65 taholle vastauksia saatiin 22**, vastauksia etenkin vesiosuuskunnilta

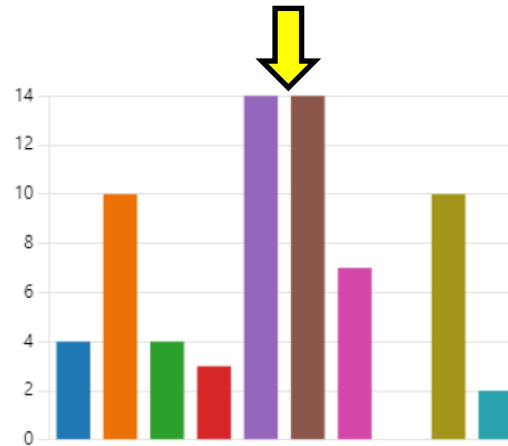
Odottavissa olevat merkittävät haasteet tulevaisuudessa

24. HAASTEET: Valitse seuraavista vaihtoehtoista ne, joissa edustamallasi vesihuoltotoimijalla on mielestäsi odotettavissa omassa toiminnassaan merkittäviä haasteita tulevaisuudessa (n. 2025-2034).

[More Details](#)

- Talousveden tuotannon turvallis... 4
- Talousveden jakelun turvallisuus... 10
- Jätevesiviemärin toimintavarmu... 4
- Jäteveden käsittely (mm. lupae... 3
- Talouden tasapaino 14
- Henkilöresurssien riittävyys, ope... 14
- Varautuminen ja huoltovarmuus 7
- Vuorovaikutus omistajaohjaukse... 0
- Muuttuva lainsäädäntö ja lainsä... 10
- Other 2

Varautuminen

18. OMAN LAITOKSEN VARAUTUMINEN: Valitse sopivin vaihtoehto, miten edustamasi vesihuoltot varautunut seuraaviin asioihin

[More Details](#)

■ hyvin ■ melko hyvin ■ keskinkertaisesti ■ melko huonosti ■ erittäin huonosti ■ en osaa sanoa

Kriittisten palveluiden, materiaalien (esim. kemikaalit, varaosat) ja henkilöresurssien varmistaminen...

Taloudellinen varautuminen: Onko taloudellisesti varauduttu häiriötilanteisiin, onko varautumiseen...

Varavedenjakelun ja varavoiman järjestäminen

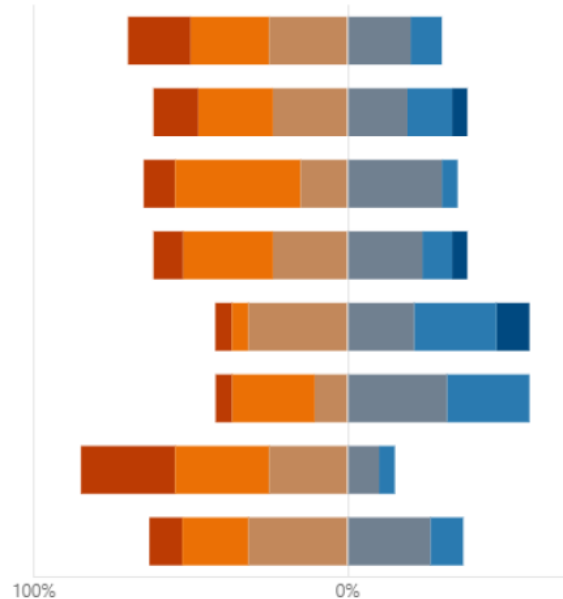
Miten sopimuksin ja yhteistyöllä on varauduttu häiriötilanteisiin – varautumiseen liittyvät hankinnat ...

Kyberriskeihin varautuminen (suunnitelmat, osaaminen, resurssit, organisointi)

Varautumissuunnitelmat/harjoittelu

Tiedottaminen (julkiset kanavat / tekstiviestitiedottaminen)

Turvallisuus (alueturvallisuus, kulunvalvonta, tietoturva)

+ Tiedottaminen (julkiset kanavat/tekstiviesti)

+ Kriittisten palveluiden, materiaalien ja henkilöresurssien varmistaminen

- Kyberriskeihin varautuminen

- Varautumissuunnitelmat/harjoittelu

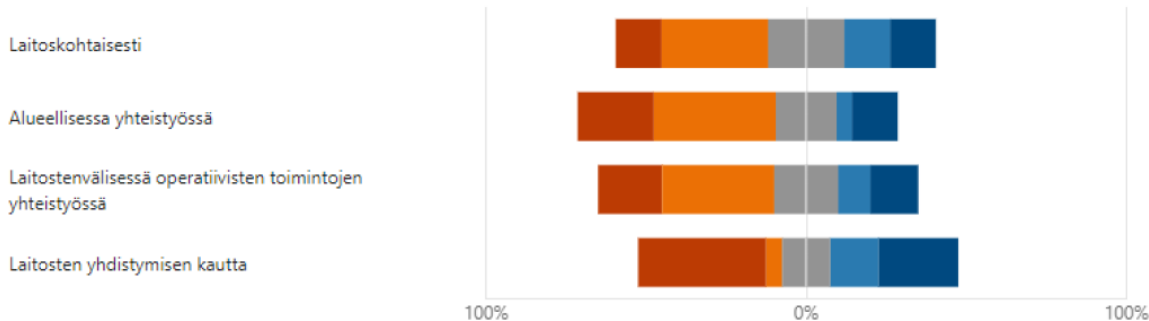
Halukkuus operointipalvelutoiminnan hyödyntämiseen omien resurssien tueksi

28. YHTEISTYÖ: Arvioi vesihuoltotoimijan halukkuutta operointipalvelutoiminnan hyödyntämiseen omien resurssien tukemiseksi

[More Details](#)

■ Kiinnostaa paljon ■ Kiinnostaa jonkin verran ■ En osaa sanoa ■ Ei juurikaan kiinnosta ■ Ei kiinnosta ollenkaan

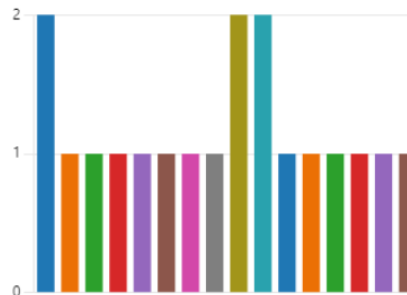
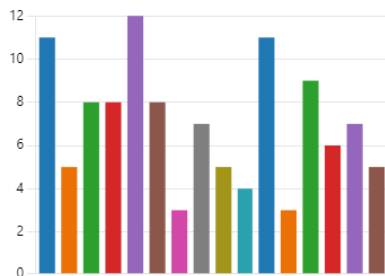
31. Mitä seuraavista operointipalveluista edustamasi vesihuoltotoimija olisi valmis/kiinnostunut tarjoamaan

30. Mitä seuraavista operointipalveluista edustamasi vesihuoltotoimija olisi valmis hankkimaan omien resurssiensa tukemiseksi:

[More Details](#)

vedenottamoiden, jätevedenpuhdistamoiden ja verkostojen käyttöä ja kunnossapitoa

- Vedenottamoiden, jätevedenpu... 11
- Rakennuttamista tai rakentamis... 5
- Alueellista varautumista ja vesih... 8
- Materiaalista varautumista, vara... 8
- Desinfiointipalvelu 12
- Automaatiojärjestelmiä ja etäval... 8
- Vesimittarointia, laskutuspalvelua 3
- Taloushallintoa, kirjanpitoa, hen... 7
- Neuvonta- ja asiakaspalvelua 5
- Lietteenkäsittelyä 4
- Näytteenottoa ja näytteenoton ... 11
- Omaisuuksien hallintaa mukaan lu... 3
- Häiriötilanteisiin varautumisen p... 9
- Automaation kyberturvan reago... 6
- Laitosten oman henkilöstön per... 7
- Sopimukset ja kilpailutus 5

Eniten kiinnostusta hankkia

- käyttö/kupipalveluita
- desinfiointipalvelua
- näytteenotto/näytteenoton koordinointipalvelua
- häiriötilanteisiin varautumisen palveluita

Yhteenvedo kyselystä

- Vesihuoltotoimijoiden henkilöstön **ikäjakauma** yleisesti n. 40-60 vuotta
- Verkostotietojen hallinta yleisintä paperilla/muistissa
- Digitaalisen tiedon ja digitaalisten ratkaisujen nykytasossa monessa vastauksessa huonoa
- Eniten onnistumisia talousveden tuotannon turvallisuudessa
- Eniten haasteita **henkilöstöressurssien riittävydessä**
- Tulevaisuuden haasteissa nähdään **talouden tasapaino, henkilöstöressurssien riittävyys sekä talousveden jakelun turvallisuus**
- Varautumisessa suurimpia huolia ovat **kyberriskeihin varautuminen sekä varautumissuunnitelmat ja harjoittelu**
- **Yhteistyötä laitosten välillä ei juurikaan ole** ylikunnallisen jätevesiyhteistyön ja saneeraussuunnittelun suhteen.
- **Yhteistyö kuitenkin kiinnostaa**

Kiitos

NEVE

Kaukolämmön energiamurros

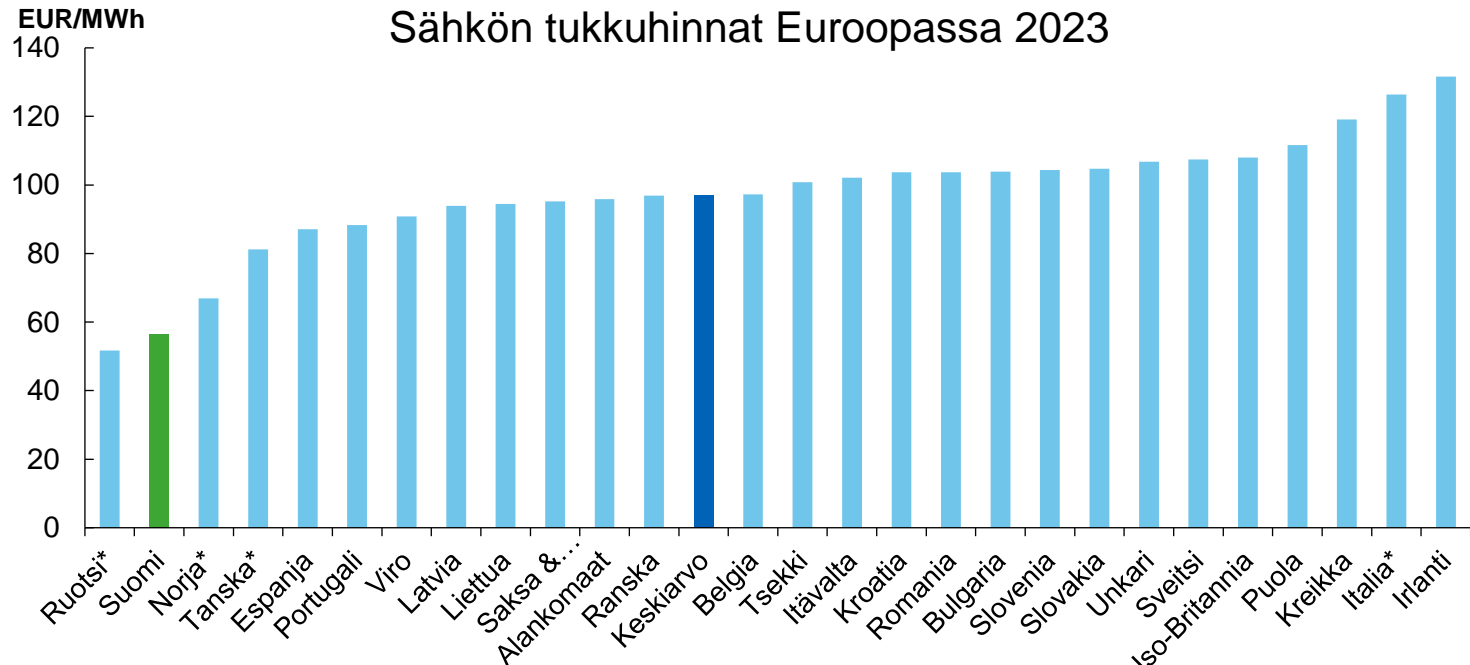

Katsaus kaukolämmön tulevaisuuteen

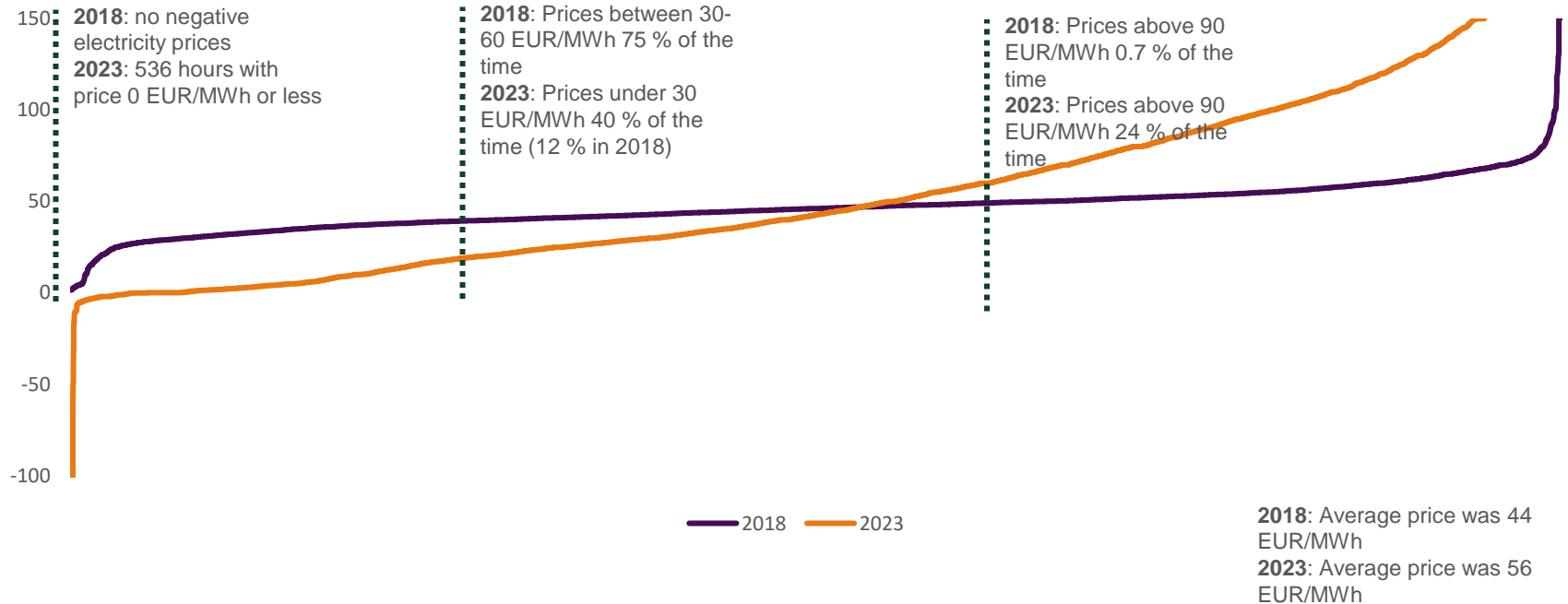
Suomessa Euroopan toiseksi halvin sähkö 2023 (tukkumarkkinahinnat)

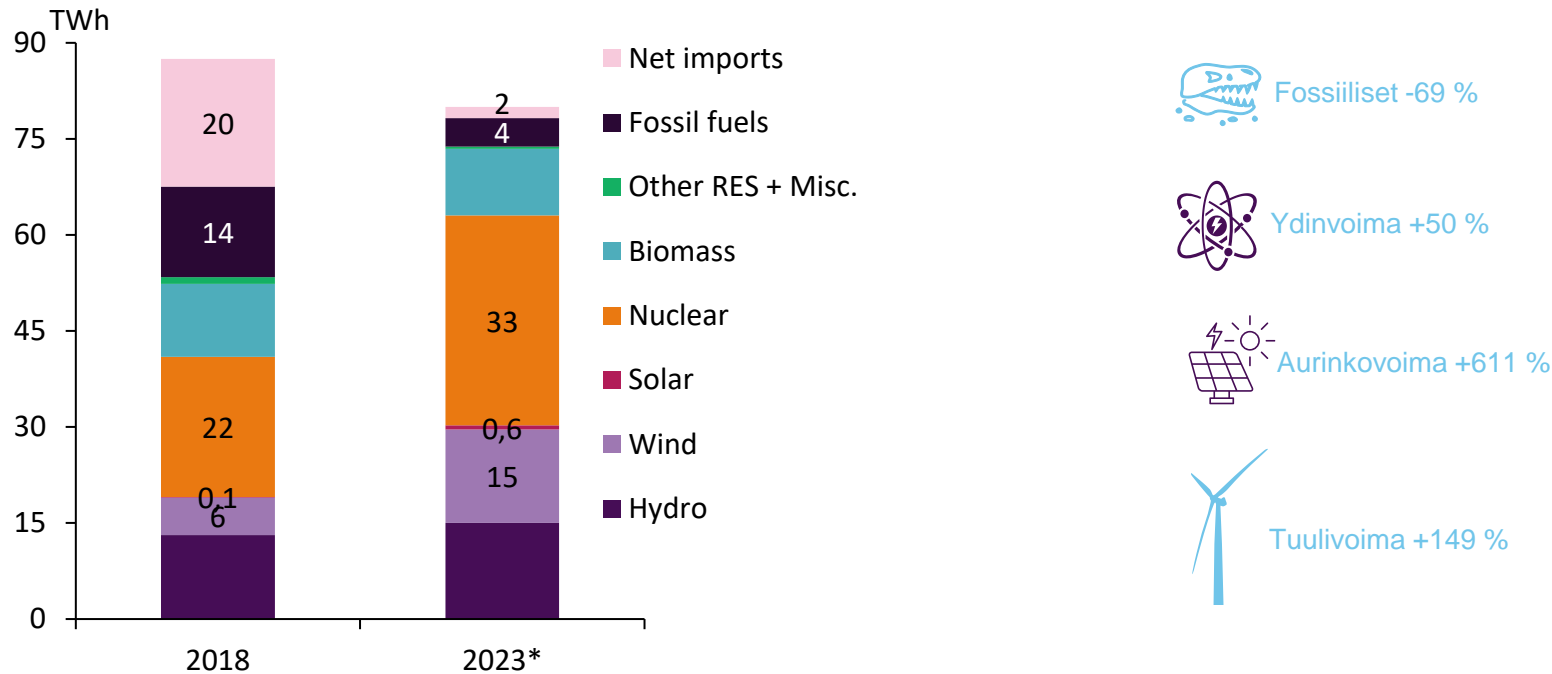
* = Pääkaupungin hinta-alue

Data: Enerov-Charts.info. Entso-e

Sähkön hinnan volatiilisuus on kasvanut voimakkaasti vuodesta 2018

Sähkön tuotannossa fossiilisten osuus on laskenut voimakkaasti ja puhtaan sähkön tuotannon kasvanut

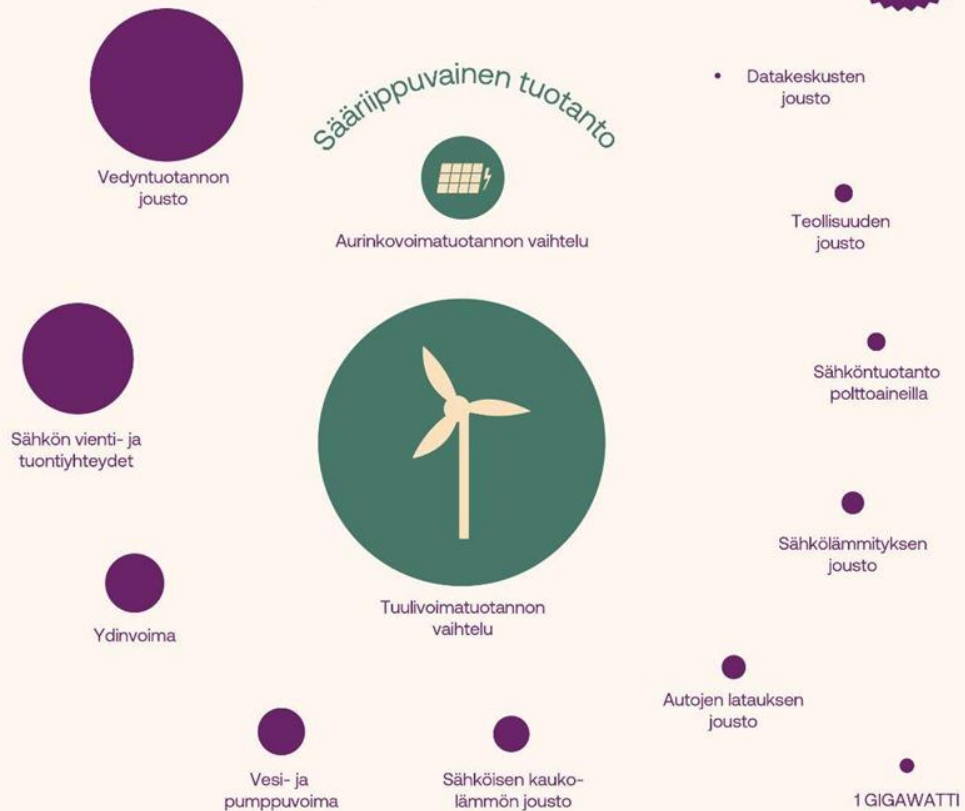

Sähköjärjestelmän tasapaino rakentuu monipuolisista joustoista

Hinnaltaan kilpailukyinen, vaihteleva energiantuotanto on 10-kertaistettu Suomessa. Energijärjestelmän tasapainosta huolehditaan kaikilla käytettävissä olevilla keinoilla.

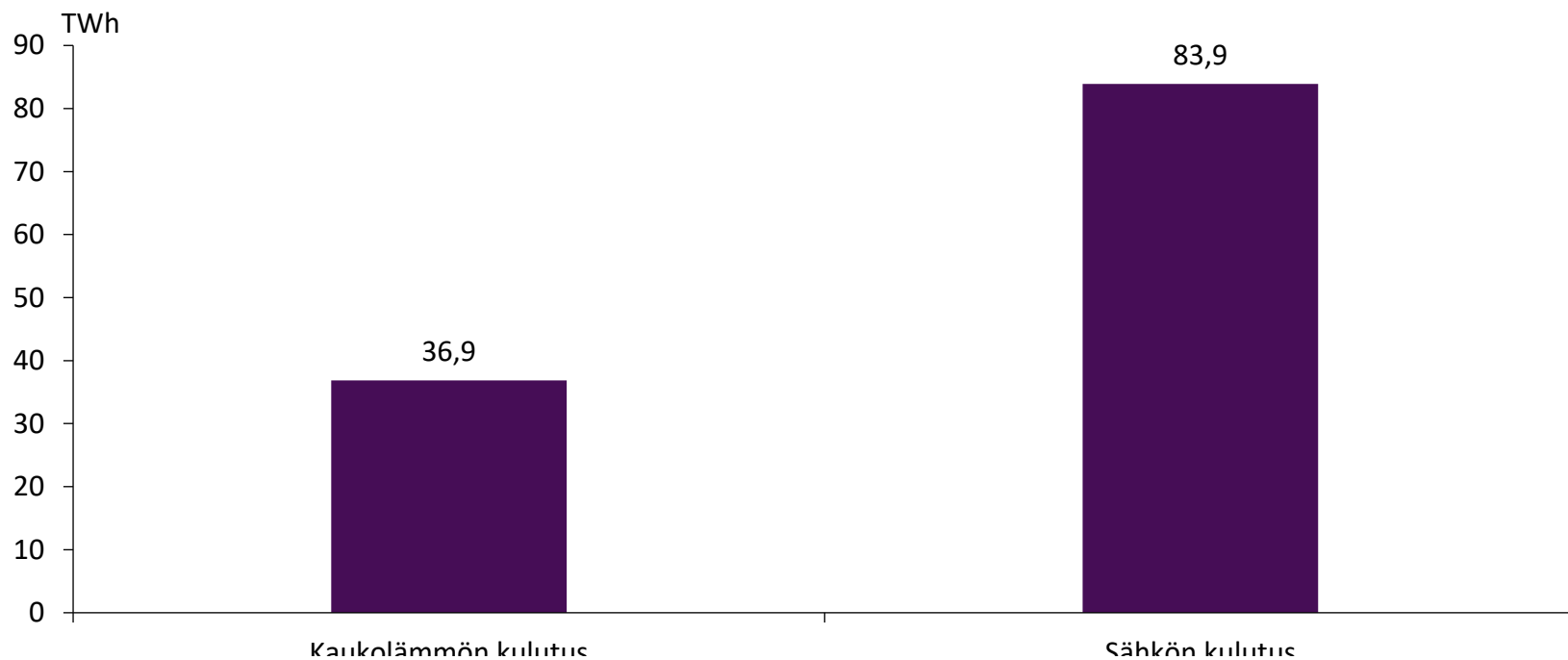
Maa- ja merituulivoiman sekä aurinkovoiman vaihtelua tasapainottavat vesi- ja ydinvoima sekä polttoaineita käyttävä kapasiteetti. Teollisuuden, kotitalouksien ja liikenteen sähkönkäyttö joustaa aktiivisella ja automaattisella ohjauksella. Lämpöverkot varastoivat suuria määriä energiaa.

Vedyn tuotanto joustaa vetyverkoston ja -varastojen avulla. Sähkönsiirtoyhteyksiä naapurimaihin tarvitaan mestari-Suomessa yli kaksi kertaa vuotta 2023 enemmän. Tasapainottamista helpottavat sääriippuvaisen tuotannon hyvä ennustettavuus ja alaspäin säätö tarvittaessa.

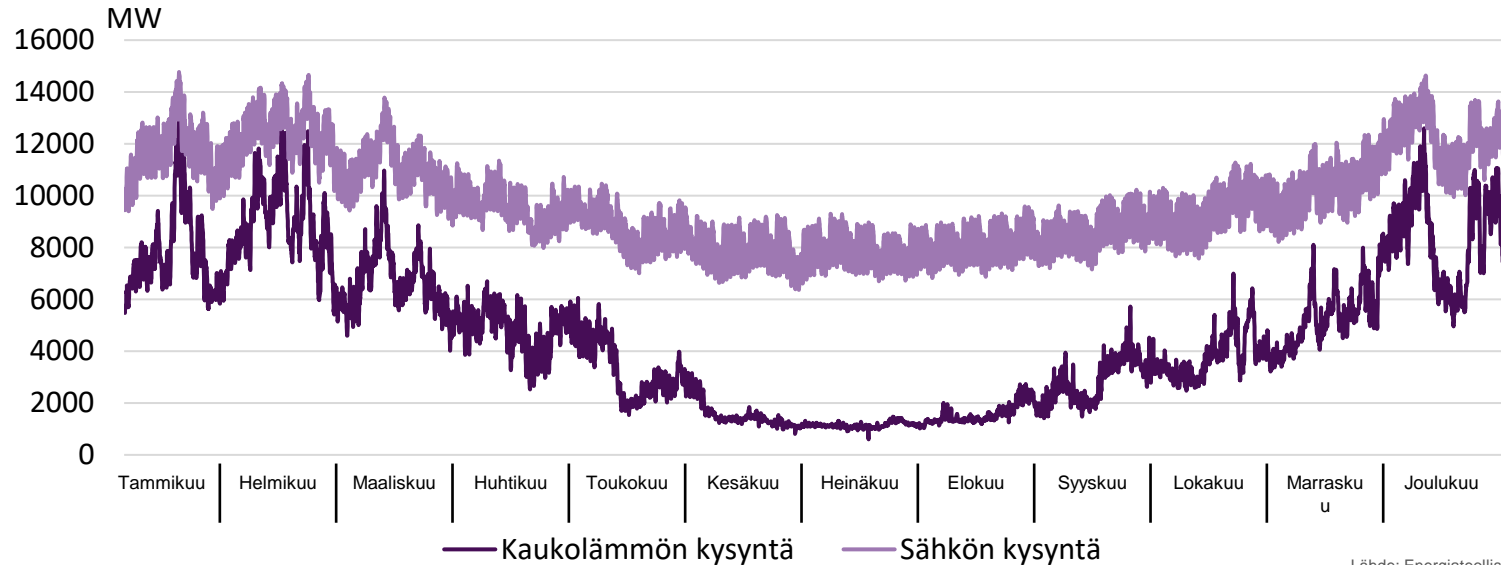

- Datakeskusten jousto

Sähkön ja lämmön kysyntä vuonna 2021: Kaukolämmön kysyntä on vajaa puolet sähkön kysynnästä

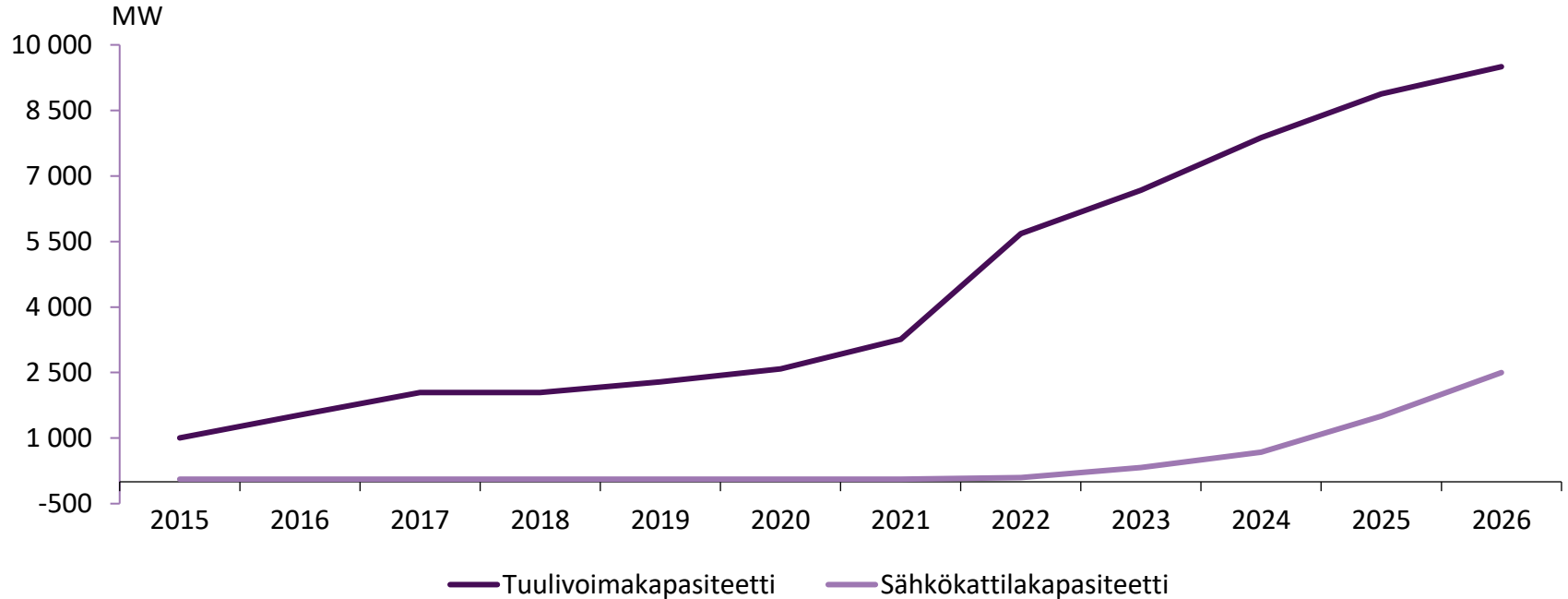
Huolimatta suuresta erosta kokonaiskysynnässä, sähkön ja lämmön piikkikulutukset ovat varsin lähellä toisiaan

Lähde: Energiategollisuus, Helen open data 2021, tunnitainen kysyntä, kaukolämmön kysyntä skaalattu Helenin tuntidatan perusteella

- Vuonna 2021 kaukolämmön ja sähkön kulutuspiikit osuivat samoihin hetkiin.
- Kaukolämmön suuri osuus lämmityksessä pienentää sähkön kysyntähuippuja merkittävästi.
- Kaukolämpö tukee sähköjärjestelmää.

Tuulivoiman (ja aurinkovoiman) voimakas kasvu ovat tapahtuneet käsi kädessä sähkökattila-buumin kanssa

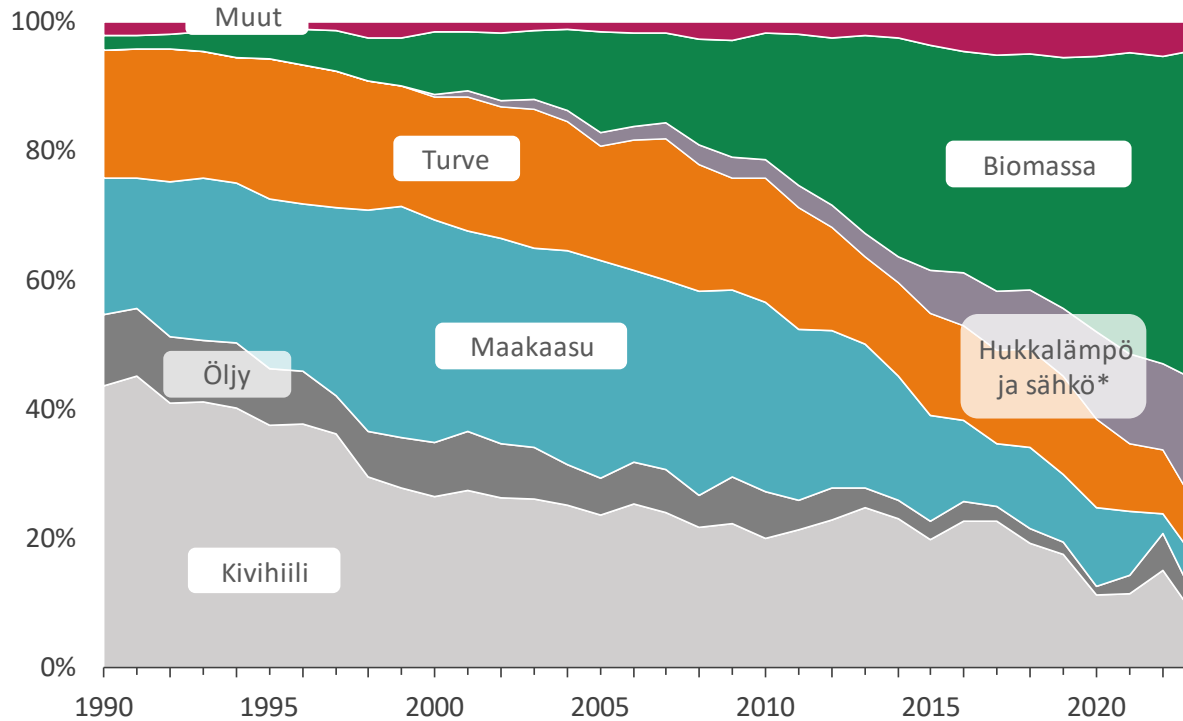
Kaukolämmön murros näkyy jo tilastoissa

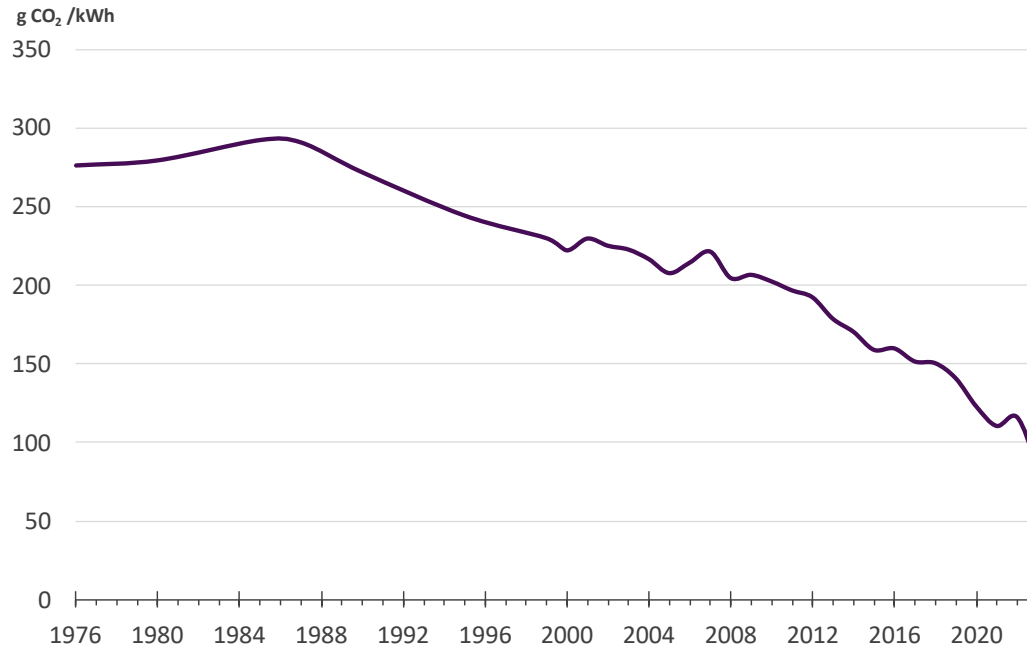

Kaukolämmön hankinnan energialähteet 1990-2023

*sisältää lämpöpumput, hukkalämmöt ja sähkökattilat

Kaukolämmön tuotannon ominaispäästöt laskivat 26 % verrattuna vuoteen 2022

Lähteet:
Tilastokeskus (2000...2022)
Energiateollisuus ry (1976...1999, 2023)

14.11.2024

Mikko Vuorenmaa

58

Vuosi 2023 oli kaukolämmön sähköistymisen vuosi

Sähkökattiloiden tuotanto (750 GWh) kasvoi yli 1000 % vuodesta 2022

Lämpöpumppujen tuotanto (2000 GWh) kasvoi noin 40 % vuodesta 2022

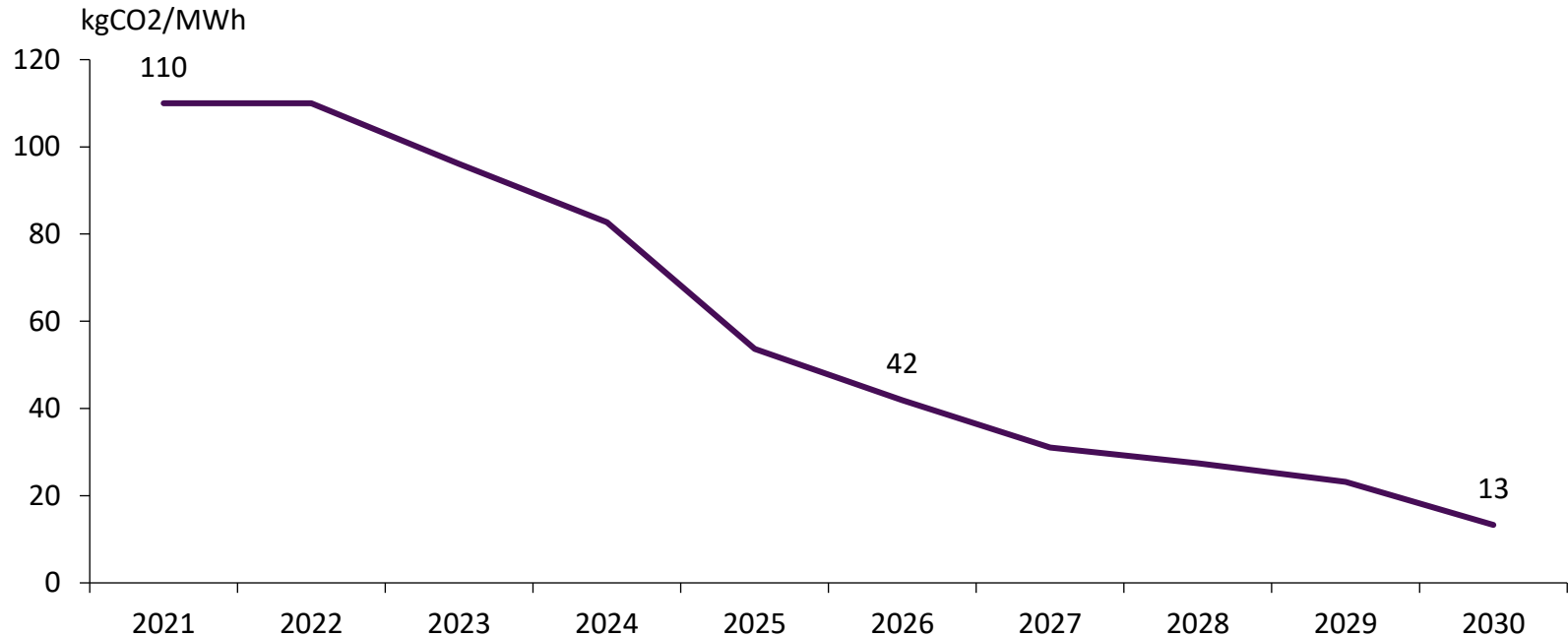
Polttoon perustumaton tuotanto kasvoi kokonaisuudessaan noin 40 % vuodesta 2022 ja sillä tuotettiin noin 20 % kaukolämmöstä (6 %-yksikön kasvu)

Katsaus kaukolämmön tulevaisuuteen

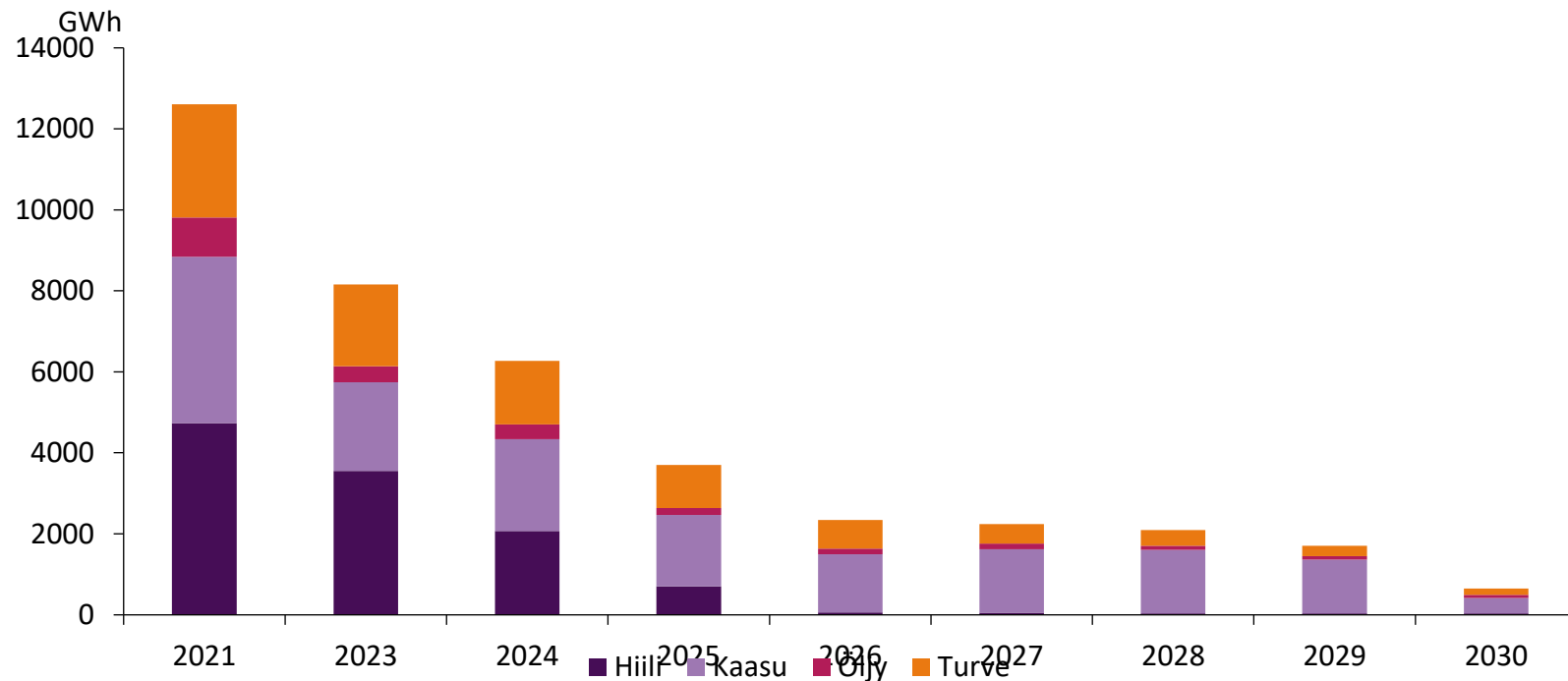

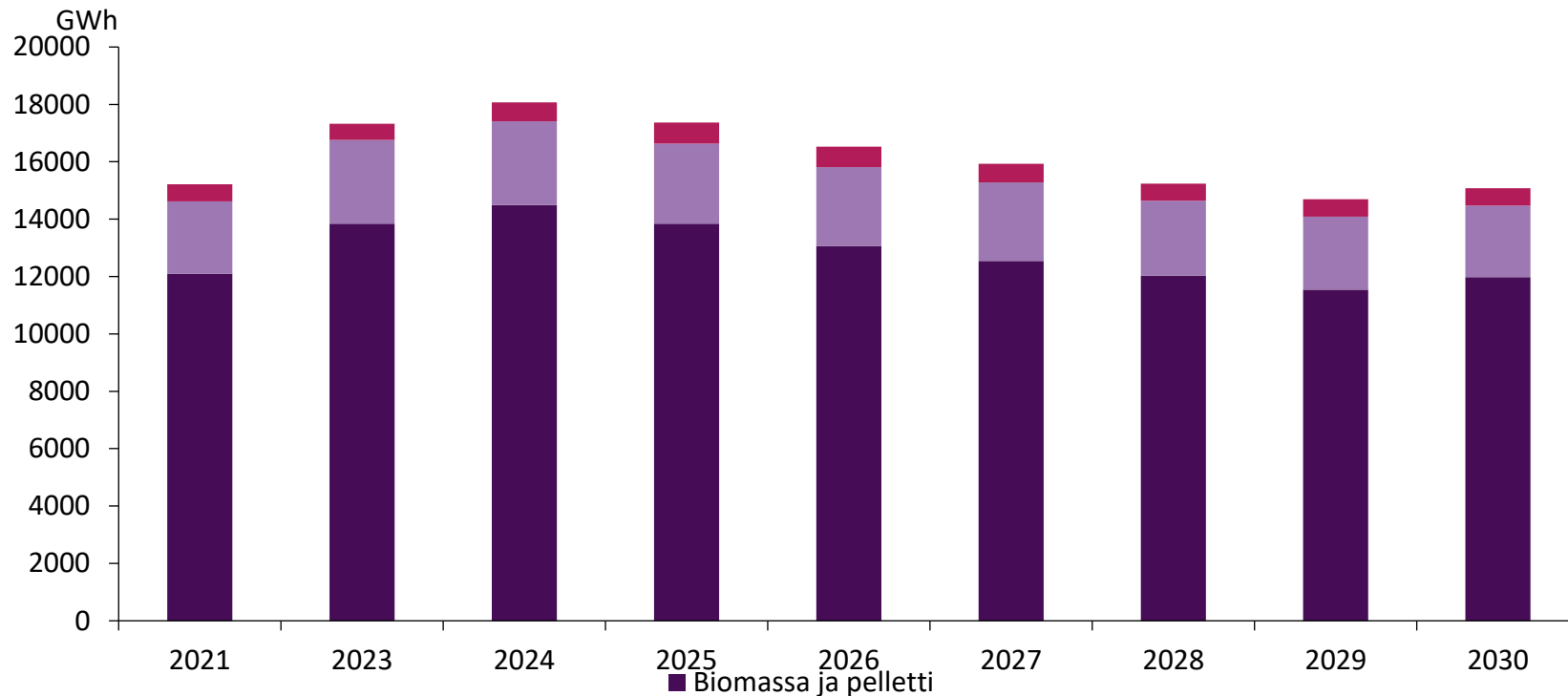
Kaukolämmön päästökerroin on laskemassa erittäin nopeasti

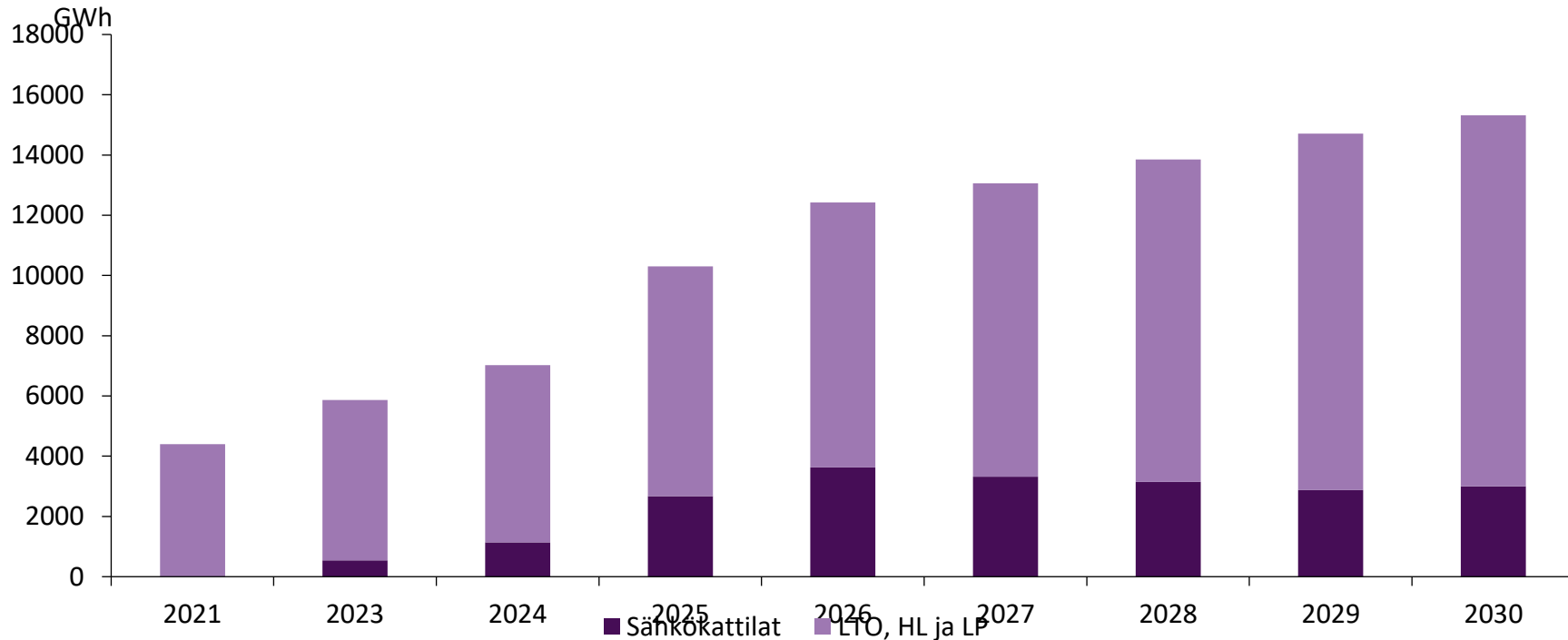
Fossiilisten ja turpeen käyttö laskee nopeasti

Biomassan ja jätteen osuus pysyy vakaana

Sähköistyvä kaukolämmön tuotanto korvaa fossiilisia ja turvetta sekä pienentää biomassan energiakäytön tarvetta

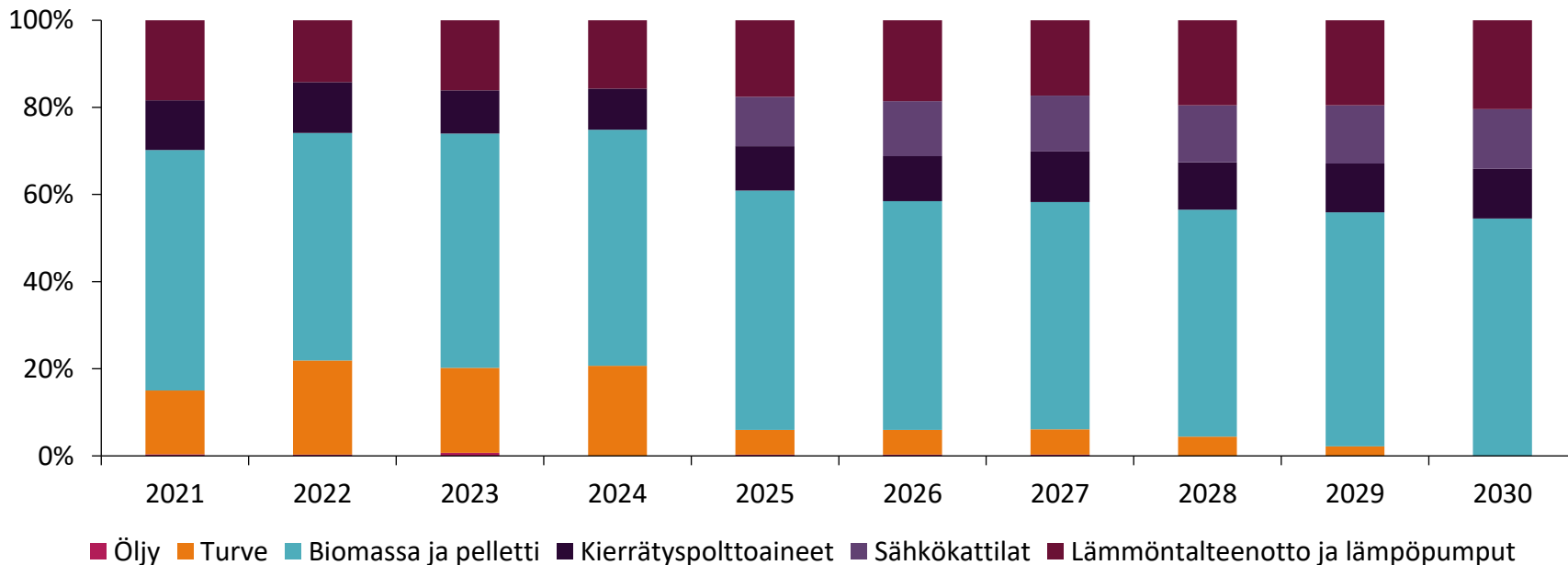

Neve on mukana murroksessa

Jäteveden lämpö hyötykiertoon ja kustannuksia alas Neven uudella lämpöpumppulaitoksella – toteutus alkaa ensi vuonna

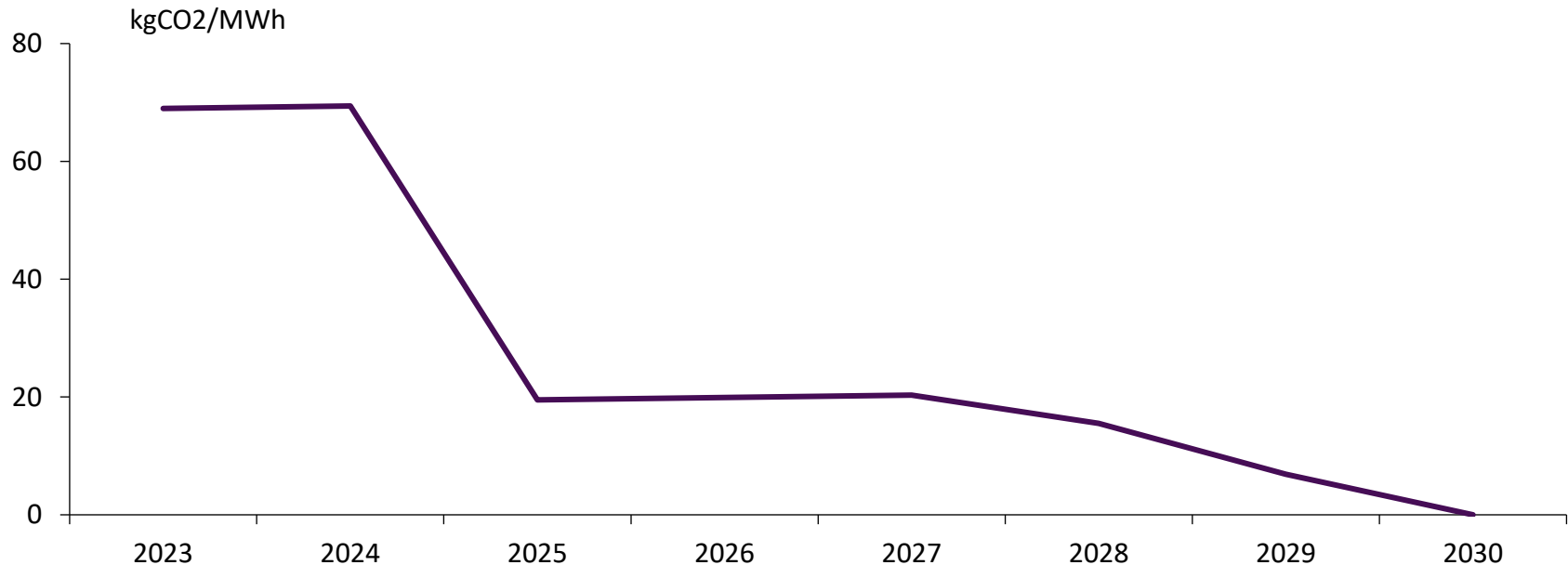
Neven kaukolämmön tulevaisuusskenaario päivitettiin päästölaskuriin – investointi sähkökattilaan lisää uusiutuvan energian määrää lähivuosina

Neven sähköistymisen aste nousee noin kolmannekseen tuotannosta jo lähivuosina

Lähde: Kaukolämmön päästölaskuri

Neven päästökerroin on jo kansallista keskiarvoa puhtaampaa ja pysynee kansallisen keskiarvon alla

Lähde: Kaukolämmön päästölaskuri